

pracoviská FF UK. Angažoval sa v práci Slovenskej psychologickéj spoločnosti a mal priame osobné kontakty s vedúcimi osobnosťami odborného života.

Jeho príspevky na seminároch a odborných podujatiach vychádzali vždy z praktických a overených skúseností. Námetov nosil v hlave veľa. Podpichoval, otcovsky. Ktosi povedal, že dobrý učiteľ nemá vyučovať, ale provokovať. Bolo v ňom čosi učiteľské, ale skôr v smere výchovnom a príkladnom ako mentorskom. Mal zmysel pre humor. (Nový účes našej kolegyne bol raz označil za "pročínsky"). Duchovné excercície v jeho podaní nepripomínali jezuitský kláštor, mali rôzne formy a dotýkali sa hodnôt a etiky. Vychovával nás svojím prístupom k životu, svojím charakterom a charizmou.

Už v sedemdesiatych rokoch sa mu podarilo do predpisov a nariadení Slovenského banského úradu zakotviť povinnosti psychologického vyšetrenia pre banských lokomotivárov, záchranárov, strojníkov ťažných strojov a strelmajstrov.

Nepísal dejiny pracovnej psychológie, robil ich. V mnohých by teraz vyvolal úsmev obraz, ako na starom pionieri a v baretke brázdi okresné cesty za prednáškami pre vtedajšiu socialistickú akadémiu. Vedel sa porozprávať s každým.

Bol vášnivým turistom, dodnes sa organizuje výstup na Rokoš, ako jeho memoriál. Spomínam si, ako sme mu pomáhali robiť "cestovný poriadok po horách".

Žiaľ, je to už 18 rokov. Olympie, čo fajčil, už nevyrábajú. Všeličo sa zmenilo. Nedočkal sa. Ani my už nepočujeme, ako nadčasovými podobenstvami komentuje dobu a život.

Sú ľudia, ktorých nestretneme každý deň, sú dni keď sa Vám to pošťasti

Za spolupracovníkov *Ivan Seifert*

POST MORTE

80- ročný profesor Pardel už nie je medzi nami....

Milé kolegyne a kolegovia, dovoľte úvodom smutnú zvesť. V konečnej fáze prípravy tohto čísla Psychofóra, v ktorom sme plánovali priniest gratuláciu k životnému jubileu univerzitného profesora PhDr. Tomáša Pardela, DrSc., ako i informáciu o pripravovanom odbornom seminári Bratislavskej oblastnej skupiny SPS, venovanom prínosu jubilanta k rozvoju psychológie na Slovensku, nás celkom nepripravených zastihla správa o nečakanom a náhlom úmrtí profesora Pardela. Takže namiesto pripravených gratulácií, slov uznania, vďaka a prání do ďalšieho života, prichodí nám rozlúčiť sa so vzácnym človekom. S človekom, na ktorého budú spomínať generácie

slovenských psychológov, s človekom, ktorý sa zapísal do srdca všetkých, ktorí ho mali radi a ktorých oslovoval svojou životnou múdrosťou, svojim životným optimizmom a obdivuhodnou vitalitou.

19. 7. 1998 sa univerzitný profesor PhDr. Tomáš Pardel, DrSc dožil úctyhodného veku 80-tich rokov, 17. 10. 1998 sme sa s ním so žiaľom v srdciach nad jeho náhlým odchodom rozlúčili.

Profesor Pardel bol jedným z najpoprednejších predstaviteľov zakladateľskej a priekopníckej generácie slovenských psychológov. Patril medzi tých húževnatých a odvážnych mužov, ktorí v často neľahkých a pre slobodný rozvoj vedy nepriaznivých podmienkach, systematicky, krok po kroku kládol základy disciplíny, ktorá sa pre nás, jeho žiakov a spolupracovníkov, ako i pre celú psychologickú obec stala náplňou profesného života. Bez aktivity profesora Pardela by slovenská psychológia nikdy nebola tým, za čo ju s hrdosťou môžeme považovať: modernou vedou, ktorú tvorivo rozvíjajú stovky jeho bývalých študentov, vedným odborom s vysokým spoločenským statusom, akceptovanou aplikovanou disciplínou, ktorá pomáha skvalitňovať ľudský život vo všetkých jeho dimenziách a spoločenských kontextoch.

Profesný i občiansky život prof. Pardela bol súčasťou našich novodobých dejín. Každá ich etapa sa podpísala pod jeho aktivity na poli psychológie, či už v jej teoreticko-koncepcnej podobe, alebo ako postupne sa spoločensky etablovanej a inštitucionalizovanej disciplíny. Počas svojho aktívneho pôsobenia v psychológii sa vyprofiloval na "profesora budovateľa". Nielenže dokázal svoje plány premyslieť, získať pre ich realizáciu vplyvných ľudí, bez ktorých v tej dobe nebolo prakticky možné nič, ale vždy ich dotiahol do konca. My, jeho študenti a spolupracovníci, ktorí mali šťastie kráčať spolu so svojim profesorom na ceste ich napĺňania s úctou konštatujeme, že sa mu podarilo materiálne, odborne i personálne vybudovať pracoviská, ktoré sa stali určujúcimi tak pre odbornú a profesnú prípravu psychológov ako i pre samotný rozvoj psychológie ako vednej disciplíny.

Profesor Pardel bol zakladateľom Katedry psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá od roku 1959 vchovala a pre psychologickú profesiu pripravila dve generácie slovenských psychológov. Svoju vedeckú erudíciu tvorivo a produktívne rozvíjal vo svojej vedecko-výskumnej činnosti. Ako riaditeľ Psychologického ústavu FF UK (1959 - 1982) a hlavný redaktor vedeckých zborníkov FF UK *Psychologica* sa zaslúžil nielen o vysokú odbornú úroveň produkcie tejto inštitúcie, ale zároveň ju obohatil o originálne vedecké aspekty tak v teoretickej ako i metodologickej rovine. V rokoch 1993 - 1996 bol profesor Pardel predsedom Slovenskej psychologickej spoločnosti, v tejto funkcii bol organizátorom 2. zjazdu slovenských psychológov. O činnosť SPS, o súčasný stav, ale hlavne perspektívy psychológie na Slovensku sa prof. Pardel zaujímal do posledných chvíľ svojho života. Budeme radi, ak sa nám podarí naplniť jeho ideu projektu interdisciplinárne zameraného psychologického časopisu s pracovným názvom

„Sprievodca človeka životom“.

Pri bilancovaní profesného života však nemožno opomenúť aj ľudský osud profesora Pardela. Nebol mu vždy priaznivo naklonený. Vždy sa našli neprajníci, často ľudia nedosahujúci jeho odborné a ľudské kvality, ktorí mu strpčovali život. Profesor Pardel zakaždým našiel v sebe dostatok síl, aby im čelil a hľadal cesty ako dosahovať svoje ciele a naplňovať svoje plány.

Človek sa ťažko lúči s tým, čo bolo jeho dielom, čo bolo jeho dieťaťom. Prof. Pardel zažil takéto lúčenia viackrát. Treba popravde priznať, že zrušenie takého vedeckého pracoviska, na aké sa vyprofiloval Psychologický ústav FF UK pod jeho vedením, je pre slovenskú psychológiu citeľnou stratou. Je paradoxom, že ústav prežil všetky spoločenské a politické otrasy svojej doby a zanikol práve v čase, ktorý mohol byť novým začiatkom slobodného bádania. Profesor Pardel nebol zatrpknutý, nepripomínal si minulosť, hľadel optimisticky do budúcnosti, ale zrušenie ústavu niesol ťažko.

Odborný profil prof. Pardela dokumentuje aj jeho rozsiahla publikačná činnosť. Profesor Pardel bol autorom alebo spoluautorom monografií a vysokoškolských učebníc, ktoré majú svoje miesto v knižnici každého psychológa. Náklady vydání jeho prác dosahovali také úctyhodné počty, ktoré nás oprávňujú konštatovať, že ich formatívny vplyv v širokej obci budúcich psychológov a pedagógov nielen na Slovensku, ale v celom Československu bol vysoko významný. Jeho prednášky zo všeobecnej psychológie dodnes tvoria základ nášho poznatkového systému a urobiť u profesora Pardela dobre skúšku bolo pre jeho študentov vždy veľkým zadosťučinením.

Byť spolupracovníkom pána profesora bolo vyznamenaním a každý, kto v čase svojej životnej cesty mal to šťastie s ním pracovať, na neho spomína s uznaním a vďakou. Ťažko sa hľadajú slová rozlúčky. Pán profesor, vďaka. Vďaka za všetko, čo ste urobili pre psychológiu na Slovensku, vďaka za Vašu pedagogickú prisnosť a ľudskú priateľskosť, vďaka za múdre myšlienky, za Vaše celoživotné dielo, ktorým ste sa navždy zapísali do našich myslí, do našej pamäti a do našich sŕdc, za dielo, ktoré Vás bude pripomínať nielen nám, Vaším súčasníkom, ale všetkým budúcim generáciám psychológov na Slovensku.

E. Brozmanová